

naša, zdajci bodo naši bunčuki (konjski repi) zavihrali na razrušenem Samarkandu!"

Kar je bil ukazal, to je vresničilo se; Soliman je sè svojo Azijsko vojsko vred odšel izmed Otomanskih bojnih vrst, da bi predrzno divjal okrog gričev in v levi bok planil Tatarjem, ali učinil je veliko režo med seboj in Bajazetovo sredo. Vzdignil se je Timur v svojih stremenih, na pol obrnil se v svoje jezdece v zasedi, sè sabljo mahnil naprej in vskriknil: „Surun!“ — a „surun!“ razlegnilo se je dvajset tisoč izbranim vojščakom iz grl, — vojščakom, ki so za svojim kanom, kakor Božja kazen, vreli na Otomane. Hipoma se je bojišču promenil obraz, raztrgano je bilo Bajazetove vojske središče, tisoč in tisoč hrabrih vojščakov, ki so po robu postavili se temu navalu, posekali so bridki Tatarski jatagani, a Bajazet sam je moral z 10.000 janičari vred, s to svojo telesno stražo, pobegniti v zavetje na bližnji grič, odločen od drugih gor, njegova strmina je zadržavala Tatarskih jezdecev napad. S tega griča je videl, kako Tatarji divjajo okrog gore, na kateri je stal njegov dragoceni šotor.

„Milica, draga moja hosudarka!“ — zaječal je bolestno in ruval si brado, zbog njene osode je zabil na svojo osodo, ni tega ni videl, da njegova Azijska vojska, ko hitro je zagledala, da je tepen — da beži med Tatarje.

Tatarji so privreli do šotora, vsuli so se okrog njega, znotraj je bilo vse tiho; razkropile so se bile straže, razkropili sužnji, morda je pobegnila, ter otela se tudi hosudarka.

Ali jemó se gibati zavese v šotoru, Tatarji so poskakali raz konje in zavriskali vsled same radosti. „Bajazet se je hvalil, da svojim emirom razdelí vse kadune v Samarkandu, ali gledali bomo, kako bode njegova kaduna stregla našemu kanu!“ — nagrozil se je njih vodja in sam bližal šotoru.

Razgrnili sta se pred njim zavese — in nekov mladič se je prikazal med njima.

„Nazaj!“ — vskriknil je in stegnil svoj meč — nazaj, pasjeglavec, le čez moj trup drži pot k moji gospodarici!“

Vodja se je vstavil, zasmeh mu je krivil usta, obrnil se je na pol v svoje ljudi, kakor bi bil hotel vzbuditi njih pozornost, zvedavo so gledali mladiča, čudili so se njegovi smelosti, da on jim hoče zastaviti pot, katere Bajazet ni mogel zaječiti z vso svojo vojsko.

„Nikdar, Manuvel, miruj, drago dete!“ — zakrilil je glas v šotoru, Tatarji pa so ostrmeli vsled tega ljubekega glasa — „videla sem svojega sina, da je bežal z Milanom vred, da najde svoj zatrep — in gotovo ga najde v varstvu vérnega vojvode; zdaj mi ni več do ničesar nič, naj se zgodi z menoj, kar koli, da je le moj sin varen, le njemu sem živela vès čas potlej, ko sem blagostno ljubezen morala zameniti za lesek prve sultanove žene. Miruj, drago moje dete, upor ne pomaga ničesar več!“ — opomnila je še enkrat.

„Dete, zmirom le dete!“ — jeknil je Manuvel — „a po mojih žilah se vendar pretače gorka kri, a vsaka njena kaplja je tvoja, milostiva gospá! sè smrtjo sem ti hotel dokazati, kako močna je moja ljubezen, ki je vnela se v detetovem srci in rastla je z njim vred in prirastla baš v mladeniška leta!“

„Abotnež!“ — vskliknila je Milica karalno.

„Da, aboten sem!“ — vskriknil je mladič strastno, „gledal sem te v Bajazetovem naročji, našel sem te v njem — in privadil sem se tega, strpeti pa ne morem misli, da bi katera druga roka o svoji smelosti segnala po tebi!“

(Dal. prih.)

Politične stvari.

Smešna komedija.

Veliki volilni boj na Francoskem je končan. Republikanci (stranka ljudovlade) so zmagali, sicer ne tako sijajno, kakor so se nadejali, ker namesti 400 republikancev, kakor so mislili, še prejšnjih 363 ni izvoljenih v državni zbor, — al zmagali so. Kaj se bode dalje zgodilo na Francoskem, to danes vé le tisti Gospod nad nami, ki narodom „veliko pratiko“ piše.

Naj tedaj Francija v imenu Božjem ima republiko (ljudovlado), če misli, da le pod tako vlado je narod srečen; strahú pred njo pa nima Evropa več tacega, kakor ga je imela nekaj, ko je ves svet gledal na to, kaj se na Francoskem godí.

Al čudno znamenje sedanjih časov je to, da zmago republikancev na Francoskem slavijo nekateri kolovodje v monarhičnih državah tako, kakor da bi zmaga Francoskih republikancev, za katero Francozov ne zavidamo, bila politično izveličanje vsem drugim Evropejskim narodom!

Al ne samo čudno je to, ampak naravnost rečeno, smešno in prava tragi-komična komedija je, če v časnikih Pruskih navdušene slava klice beremo Francoski republiko, ker vendar ves svet vé, da na Pruskem — vkljub vsemu parlamentarnemu aparatu — vlada „ein echtes und rechtes Gottesgnaden-Königthum!“ Na Pruskem ne vlada narod; ondi vlada pod krilom kraljevim še zmirom oni mož „vom Blut und Eisen“, ki mu je Bismark imé. Prusi klečijo pred tem možem in ga imajo za svojega malika — a vendar večidel Pruskih časnikov veselja vriska zdaj pred videzno ljudovladno zmago na Francoskem! Ni li to smešna komedija! Vendar celó brez vzroka ni ta Pruski vrisk, kajti čem bolj so stranke na Francoskem razkosane med seboj, tem bolj je Nemčija varna, da Francozi ne morejo začeti maščevalne vojske zoper Nemčijo.

Kaj tacega pa ni v Avstriji, in vendar v Dunajskih časnikih se poje taka glorijska republikanizmu Francoskemu, kakor da bi Avstrija komaj čakala, da tudi dobí ljudovlado! Kaj neki hoče trezen človek misliti, če v nekem Dunajskem „Volksblattu“ se je čestitalo zmagi republikanski Francoski tako-le: „Njegovo veličanstvo ljudstvo. Pravi vladarji po milosti Božji so ljudstva. Naj se ljudstva kakor koli mučijo in trpinčijo, nazadnje vendar njih zatiranci gredó osramoteni rakom žvižgat v prognanstvo.“ — No, če kaj tacega beremo v časniku, ne moremo si misliti družega, kakor to, da tak revni časnik se hoče sliniti prostemu ljudstvu, da bere in kupuje njegov prismojeni list. Al vse druga je, če enake ekspektoracije beremo v velikem, merodajnem, vladí blizo stoječem časniku stolnega Dunajskega mesta! In ta časnik je zmago republikancev pozdravljal tako-le: „Ves svet zdaj jasno vidi, kaj pomeni volilni boj na Francoskem. Svoboda duševnega razvoja se je nasproti vstopila silnemu gospodstvu klerikalizma, republikanski red, samouprava in samovolja ljudstva pa „moralničnemu redu“ starih kraljevih interesov. To je pomen republikanske zmage. Stari in mladi republikanci, Grevy in Gambetta, zedinili so se zoper klerikalce, ki je glavni sovražnik napredka, samooblasti dežel, svobodi mišljenja in vesti, národni odgoji in Evropejski kulturi.“ In tako dalje nesramno blebete oni časnik, kateremu prvo načelo je zatirati vse národe Avstrijske, ki niso nemškega ali magjarskega kolena, — deželnim zborom, ki najbolj čutijo potrebnost svojega naroda, vzeti vso oblast samouprave in postavodajstva ter jo žrtovati volji državnih zastopov, v kateri kraljijeta le Nemec in Magjar!

Če tako besedovanje Dunajskih časnikov o ljudovladi ni prismojeno kričanje, je vsaj presmešna komedija, ki se misliti more le — pod sedanjo sistema!

Mnogovrstne novice.

* *Kakor Magjari častijo Turke, tako Turki častijo Magjare.* Dokaz te burke je, da prileti kmalu 80 Turških ordenov iz Carigrada, katere dobijo prvaki Magjarski, magnati in državni poslanci. Al ta ploha Turških ordenov ne zadostuje še Magjarom, kajti še zmirom pošiljajo v Carigrad imena tacih, katere je treba odlikovati.

* *Na trihinosi, tisti strašni bolezni, katero človek dobi po suhem mesu ali mesenih klobasah, narejenih z mesom prešičev, ki so bolni bili za trihinami, to je, nekimi glistami, ikram podobnimi, je v Lipskem (Leipzigu) unidan prav nevarno zbolelo nad 90 oséb. Lipsko „društvo gospodinj“ je dobilo te klobase iz nekega vnanjega kraja, razdelilo te klobase svojim udom, in tako bolezen na Lipskem zatrosilo.*

Naši dopisi.

Iz Rusije 3. nov. 7. — V poslednjem pismu sem omenil, da tukaj vemo, da so Magjari konfiskovali Ruske železnocestne šine; priobčiti moram, da Magjari so zadržali tudi 300 Ruskih delavcev, večidel Nemcev in Lahov, ki so se čez Ogersko peljali na delo železne ceste v Rumunijo. Ko je telegraf raznesel to novico po Rusiji, so Rusi drug družega začeli prašati, k čemu ima Rusija svojega poslanca na Dunaji in generalnega konsula v Peštu? Razen Magjarov pa ima Avstrija še druge „zveste“ sinove. Poslušajte, kako Poljaci skrbijo za blagor Avstrije! D. J. Ilovajski, slavni Ruski arheolog in zgodovinar, člen vseh Ruskih učnih društev, izgotavlja za izdanje zdaj drugi del svoje „Staro-ruske“ zgodovine; v tem delu se veliko govori o mestu Galiču, stolici Rusko-Gališke velike knježevine. On je želel sam videti staro Gališko stolico ter se je odpravil konec septembra s popotnim listom v Galicijo. V Galiču je on odložil svojo popotno torbico v gostilnici ter se je odpravil v bližnji farovž, ker je menil, da duhoven mu bo najbolje postregel s starinami. Zmotil se je! Poljski župnik Marijan Matkovski ga je prav suho sprejel, na vsako prašanje odgovorivši, da nič ne vé ter mu na zadnje velel, obrniti se za starine do Rusinskega župnika Markoniča. Med tem, ko je Markonič Ilovajskemu kazal cerkve in razvaline starih zidov in grada, je Poljski župnik na noge spravil vso policijo in žandarmerijo mesta Galiča. Ko se Ilovajski vrne v gostilnico, ga primeta dva žandarma na vratih, prišel policijski komisar in mestni župan ter za njim druhal naroda. Pri odprtih durih so začeli oberati Ilovajskega; stresli so iz torbice vse njegove reči na tla, slekli mu suknjo in jopič, hlače, čevlje, obrnili so na robe vse žepe. Ker družega niso pri njem nič našli, vzeli so njegov popotni list in dvoje pisem, zaprli so ga pod žandarsko stražo ter šli pisat protokol. Drugi dan so ga z žandarjem odpravili v Stanislavov ter tam ponovili obiranje. Iz Stanislava so ga poslali z žandarmom v Lvov, kjer se je obiranje v tretjič ponovilo. Ilovajski je prosil v Galiču, v Stanislavu in v Lvovu, naj mu dovolé telegrafirajo na Dunaj na poslanstvo in kučenim znancem, al zastonj! Zaprli so ga v temno, mokro ječo. Še le drugi dan je zvedel o nesreči Ilovajskega vrednik časopisa „Slovo“ ter s tem, da je za poroka za-nj se oglasil, osvobodil ga iz ječe. — Pač nesramno predrzni so Poljaki! Ko bi se kaj

tacega zgodilo tam kje v srednji Afriki, rekli bi: „da surovi so divjaki!“ A ker se je to zgodilo v deželi omikanega naroda, prašamo zopet: čemu ima Rusija svojega poslanca na Dunaji in konzule v družih Avstrijskih mestih? Ta dogodek je silno vznemiril Rusko občestvo. Vsa učena društva, katerih člen je Ilovajski, so imela po tej dogodbi posebne seje: Arheološko-gičeskoje Obščestvo, Obščestvo Drevnje-Ruskago Iskustva, Imperatorskoje Obščestvo Jestestvenoznanja, Antropologiji, Etnografiji, Imperatorskoje Moskovskoja Obščestvo Istoriji i Drevnostej, in druga društva se sklenila v posebnih sejah poslati državnemu kancelarju Gorčakovu pisma s prošnjo, da bi se on potegnil za Ruske učenjake, kedar potujejo po Avstriji. Lepo čast so Poljaki naredili Avstriji!

V bitvi pod Karsom v Aziji 15. oktobra po naših oficijalnih sporočilih je položilo orožje 9400 Turkov, 7 paš in 280 družih oficirjev, vzeli so ves Turški stan, 42 topov, celo goro družega orožja in vojnih stvari; vse to se je skazalo za Angleško blago: puške, topovi, vozovi, oprava konj, celó matike, sekire in lopate imajo marke Angleških fabrik. 24. in 28. oktobra v bitvah pri Gornjem Dobnjaku in pri Telišu je položilo orožje 13 taborov pešcev in 5 eskadronov konjnikov, tedaj do 7000 mož, dve paši in 200 družih oficirjev in — med vjetimi so 3 Angleži in 1 Francoz v oficirski obleki. Magjarski in Dunajski turkofili, ki so tako slavo peli „velikim zmagam“ Turškim takrat, ko zmag nikakoršnih ni bilo, imajo zdaj lep primer onih zmag.

S prevožno žita po železnicah je taka nadloga, da je vlada te dni naročila v domačih Ruskih fabrikah, kakor hitro je mogoče, narediti še 10.000 tovarnih vagonov in 170 parovozov.

Anglija je podkupila, kolikor jej je bilo mogoče, Ruskih časopisov. „Golos“ in „Birževija Vedomosti“ posebno delata za Angleške šterlinge. Kdor čita samo ta dva časopisa, mora misliti, da Turki so najpoštenjši in najbolj liberalni, modri, hrabri narod na svetu; Rusija pa je revica, katero so panslavisti zapletli v tako vojsko, kateri ona ni kos; ona bi se morala priznati, da ni vredna, da bi Turkom opanke vezala na njihove viteške noge! „Golos“ in „Birževija Vedomosti“ pa sta prekanjena kakor lisica. Takih misli ona dva ne razvijata v vvodnih člankih; njeni vvodni članki so vselej polni najbolj goreče ljubezni do domovine, ona poveljučeta Turčijo in sramotita Rusijo le v dopisih iz Male Azije, iz Bulgarije in iz Carigrada, katere dopise pa kujeta v Petrogradu. Kako jima pojde ta stvar dalje izpod rok, ne vemo, zakaj 1. novembra je car izdal ukaz, da pod vsemi dopisi gledé vojske mora biti podpisano polno imé dopisnika, a sporočila o ubitih in ranjenih se smejo tiskati samo kot kopije sporočil oficijalnih. Povod k temu ukazu je dala nesramnost imenovanih vredništev, s katero sta ona sporočala, da je general Gurko bil pri Telišu pobit, ravno tisti dan, ko je pri Telišu sijajno zmagal in prisilil Turke položiti orožje.

Iz Trsta 10. nov. — Dalje čez meje Tržaškega mesta in okolice njegove utegne slovanske rodoljube zanimati novica, da je v občem zboru političnega našega društva „Edinost“ 4. dne t. m. sklenjeno bilo, priprave delati za zidanje narodnega doma. Predlog je bil soglasno sprejet. Meni sicer ni jasno, kaj je poročevalec gosp. Dolinar hotel s tem reči, da so Tržaški Slovenci, od družih sosedov (katerih?) odločeni, kakor da bi bili obzidani s „Kitajskim zidom“, al naj je mislil kakor koli je hotel in se morebiti le slabo izrazil, ideja, napraviti si lastni národni dom, je lepa in hvalevredna. Naj bi se le tudi brez težin izvršila in ne bi